

Бібліографія:

1. Якімцов В.В. Ефективність кооперування деревообробних підприємств з урахуванням екологічного імперативу: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – Ужгород, 2009. – 21с. [Електронний ресурс] Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?...2...

2. Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007р. № 880-р. // [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/880-2007-p>

3. ОБСЄ/ПРООН, Збірка матеріалів зі стратегії сталого розвитку. – Лондон, 2002.

4. Wilcox, D. The Guide to Effective Participation. Режим доступу: <http://www.partnerships.org.uk/guide/>

Лілія ВОЛЯНИК

слухачка магістратури група за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування»
(науковий керівник – к.н.держ.упр., доцент кафедри
менеджменту та публічного управління Булковський Т.О.)

РЕАЛІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ В РЕГІОНІ: СТАН ТА ДЖЕРЕЛА ЇХ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Екологічна ситуація в Україні залишається вкрай складною, навантаження на навколишнє середовище збільшується. Забруднення і виснаження природних ресурсів загрожує здоров'ю населення, екологічній безпеці та економічній стабільності держави. Зростають площі еродованих земель, посилюються процеси підкислення, засолення, ущільнення, підтоплення, забруднення та засмічення ґрунтів, зменшується вміст гумусу. У населених пунктах скорочуються площі зелених насаджень, руйнуються системи захисних лісових смуг уздовж залізниць, автомобільних шляхів та каналів.

Водні ресурси використовуються нераціонально, продовжується їхнє забруднення та виснаження. Наявні очисні споруди працюють неефективно, іноді відсутні взагалі, почастишали аварійні скиди забруднених зворотних вод. Продовжує зростати диспропорція між потужностями водопостачання та водовідведення. Забруднення повітря в більшості міст за окремими показниками перевищує встановлені

нормативи. Зростає частка автотранспорту в загальному забрудненні атмосфери. Залишається невирішеною проблема збирання, обробки, знешкодження та видалення відходів, зростає засміченість територій побутовими відходами.

Таким чином, назріла нагальна потреба ефективного і прискороного розв'язання в нашій країні завдань екологічної безпеки соціально-економічного розвитку та переведення національної економіки на модель сталого й екологічно безпечного функціонування вже в найближчій перспективі. Адже продовжують застосовуватися адміністративно-командні методи вирішення екологічних проблем, спостерігається спад у відтворенні земельних і водних ресурсів, повітряного басейну. Ці чинники, як і відсутність необхідних обсягів інвестицій для оновлення технологій та здійснення екологічних заходів, а також недостатнє фінансування, спричинили незадовільний стан довкілля.

Як відомо, екологічні заходи є фінансовоємкою діяльністю, що потребує значних фінансових затрат, акумуляції та належного витрачання коштів на здійснення екологічних заходів та відповідних екологічних програм і ресурсозберігаючих проектів.

Ефективність фінансування екологічних заходів багато в чому залежить від дотримання певних принципів. Основний з них відомий як "забруднювач платить". Відповідно до цього принципу будь-який суб'єкт господарювання несе фінансову відповідальність за забруднення, невиконання встановлених екологічних вимог, тобто має платити за негативний вплив своєї діяльності на довкілля. Принцип ґрунтується на ідеї створення умов економічної та матеріальної заінтересованості забруднювачів здійснювати екологічні заходи, вирішувати природоохоронні завдання в межах виробництв.

Законодавство передбачає також принципову вимогу цільового витрачання коштів на відповідні встановлені екологічні заходи. Цей принцип полягає в тому, що збори та платежі за використання природних ресурсів мають витратитися суто на охорону та відтворення відповідних природних ресурсів, а кошти від сплати екологічного податку – на цільове фінансування природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів. Постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147 затверджений Перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів [4]. Використання коштів бюджетів і фондів охорони навколишнього природного середовища на заходи, що не включені до цього переліку, забороняється.

До витрат на екологічні заходи законодавство відносить усі види витрат, спрямовані на запобігання, скорочення чи ліквідацію забруднення, інших видів шкідливого впливу господарської та іншої діяльності на довкілля, при наданні послуг чи використанні продукції, а також на збереження біорізноманіття та середовища існування. Так, Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" від 25.06.91 №1264-XII [2] визначає, що в Україні фінансування екологічних заходів здійснюється за рахунок: Державного бюджету України та місцевих бюджетів; коштів підприємств, установ та організацій; добровільних внесків та інших коштів. Крім того, в Україні можуть утворюватись і інші, в тому числі і позабюджетні, фонди для стимулювання і фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки (фонди заповідників, екологічні фонди підприємств тощо) [3, с. 164].

Базовим механізмом державного фінансування екологічних заходів та програм є фонди охорони навколишнього природного середовища. Це спеціалізований інститут концентрації грошових коштів з метою цільового фінансування екологічних потреб.

Фінансування екологічних програм з використанням бюджетних рахунків має певні труднощі та обмеження. Зокрема, згідно Бюджетного кодексу України [1] гранти або дарунки, одержані розпорядниками бюджетних коштів на конкретну мету, включаються до спеціального фонду бюджету. Таким чином, зарахування благодійних коштів на бюджетні рахунки державних установ не забезпечує прозорості їх використання на цільові потреби. Система управління коштами, що створена у межах Держказначейства, припускає, за певних умов, нецільове використання цих коштів.

Отже, за підсумками дослідження, можна сформулювати висновок, що організаційна структура регулювання екології потребує суттєвого розвитку, а впровадження фінансових інструментів у цій галузі мають бути підконтрольні державі, адже у сучасних умовах господарювання особливої актуальності набуває проблема розвитку фінансових відносин у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Необхідне реформування на законодавчому рівні системи екологічних фондів, яке дасть змогу акумулювати кошти на двох рівнях та ефективно використовувати їх на пріоритетні екологічні заходи [5, с. 85].

Щодо принципів державного регулювання фінансів

природокористування, то на цей час вони тільки на стадії наукового обґрунтування. Необхідно активізувати цю діяльність. Вона має враховувати потреби, обов'язки й інтереси всіх причетних до природокористування, що є справою державної ваги.

Бібліографія:

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]: від 08.07.2010 р. за № 2456-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. – Назва з екрана.

2. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" від 25.06.91 №1264-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>. – Назва з екрана.

3. Іщук Л. І. Фінансове забезпечення сфери охорони навколишнього природного середовища у контексті сталого розвитку України та її регіонів / Л. І. Іщук, А. М. Ніколаєва, С. О. Пиріг // Економічний форум. – 2016. – № 2. – С. 161-167.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.96 р. № 1147 "Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1147-96-p>. – Назва з екрана.

5. Ритікова К. А. Удосконалення формування та використання коштів цільового фонду охорони навколишнього природного середовища / К. А. Ритікова // Наукові праці ДонНТУ. – 2008. – №35. – С. 79-87.

Ігор ВОНС

слухач магістратури за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування»
(науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри
менеджменту та публічного управління Шкільняк М.М.)

**УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ
РЕСУРСІВ У РЕГІОН: БАР'ЄРИ І ЗНАЧИМІСТЬ ЇХ УСУНЕННЯ**

Оскільки процес залучення інвестиційних ресурсів у регіон може позитивно вплинути на економічну, соціальну та інші складові його становища, посилити виробничу структуру регіону, зумовити позитивні зміни на ринках робочої сили і капіталу, – він вимагає долучення до його здійснення органів державної влади усіх рівнів. Вказане, власне, й обумовлює актуальність питання організації залучення іноземних інвестицій у регіон.